

Sivistysvaliokunta
Eduskunta
siv(at)eduskunta.fi

Sivistysvaliokunnan lausuntopyyntö 19.11.2014

HALLITUKSEN ESITYS EDUSKUNNALLE LAEIKSI YLIOPISTOLAIN JA AMMATTIKORKEAKOULULAIN MUUTTAMISESTA

Eduskunnan sivistysvaliokunta on pyytänyt Opetushallitukselta lausuntoa hallituksen esityksestä eduskunnalle yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamisesta (HE 241/2014 vp). Opetushallitus toteaa asiasta seuraavaa:

Erikoistumiskoulutusten asema, laajuus ja järjestäminen

Hallituksen esitys selkeyttää erikoistumiskoulutusten asemaa suhteessa täydennyskoulutukseen. Esitetyt muutokset voivat tuoda uusia mahdollisuuksia kehittää asiantuntijuutta aloilla, joilla ei ole aikaisemmin järjestetty erikoistumiskoulutusta tai vastaavia opintoja. Opetushallituksen mielestä erikoistumiskoulutukset voivat antaa hyvän mahdollisuuden esimerkiksi kehittäjäopettajan tai rehtoriksi valmentavan koulutuksen toteuttamiseksi. Samalla tulee huolehtia aikaisemmin erikoistumisopintojen piirissä olleiden ja työelämässä jo tarpeelliseksi koettujen koulutusten järjestämisestä, vaikka velvollisuutta erikoistumiskoulutusten järjestämiseen ei yliopistoille ja ammattikorkeakouluille tule.

Erikoistumiskoulutuksen laajuus olisi vähintään 30 opintopistettä, mutta enimmäislaajuudesta ei säädettäisi. Vähimmäislaajuuden asettaminen erikoistumiskoulutuksille on kannatettavaa, kun kysymyksessä on erityisosaamiseen tähtäävä koulutus.

Erikoistumiskoulutuksista sopiminen jäisi jatkossa yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen tehtäväksi. Korkeakoulu voi toteuttaa erikoistumiskoulutuksia vain valtioneuvoston ja opetus- ja kulttuuriministeriön asetuksella säädettyjen koulutusvastuusäännösten rajoissa. Tämä antaa joustavuutta koulutuksen järjestämiseen, mutta voi kysyä, tuottaako korkeakoulujen keskinäinen sopiminen erikoistumiskoulutuksien järjestämisestä tarkoituksenmukaisen koulutustarjonnan ja missä määrin erikoistumiskoulutusten kokonaisuus on jatkossa opetusalan viranomaisten tiedossa ja hallinnassa.

Vaikka hallituksen esityksestä käy selville, että erikoistumiskoulutukset eivät ole tutkintoja, niin erikoistumiskoulutusten mahdollinen yleistymisen voi tuoda tulkintaongelmia ja herättää pitkän aikaa kysymyksiä, mistä koulutuksista on kysymys ja mikä on niiden asema koulutusjärjestelmässä. Yliopistojen ja

ammattikorkeakoulujen ulkopuolella tutkinto-käsitettä tulkitaan usein monin eri tavoin, eikä opintokokonaisuuksia tunneta kovinkaan laajasti.

Erikoistumiskoulutuksia koskeva julkinen luettelo

Hallituksen esitysten mukaan Opetushallitus ylläpitäisi julkista luetteloa erikoistumiskoulutusta koskevista sopimuksista. Esityksen mukaan julkisen luettelon on tarkoitus olla yksinkertainen yhteenveto voimassa olevista erikoistumiskoulutusta koskevista korkeakoulujen sopimuksista ja siitä arvioidaan aiheutuvan vain vähäisiä kustannuksia (luku 3.1) ja siihen liittyvän hallinnollisen työn arvioidaan jäävän vähäiseksi (luku 3.2). Tarkempia arvioita kustannuksista ei ole hallituksen esityksen perusteluissa esitetty.

Julkisen luettelon perustaminen erikoistumiskoulutusta koskevia sopimuksia varten vaatii järjestelmän rakentamisen sen omista lähtökohdista ottaen huomioon viraston tietojärjestelmien kokonaisarkkitehtuurin, vaikka tietosisältö ei muodostuisikaan kovin laajaksi. Julkisen luettelon ylläpitäminen ja ajan tasalla pitäminen vaativat työtä. Hallituksen esityksen mukaan sopimukseen voi tulla myös kesken sopimuskauden muutoksia, jotka on päivitettävä rekisteriin. Tuskin voidaan ajatella, että julkinen luettelo palvelisi vain sen hetkistä koulutustarjontaa ja että järjestelmä sisältäisi vain voimassa olevat sopimukset. Selvitettäväksi tulevat myös tietojen arkistointi ja säilyttäminen niin, että tiedoista on myöhemminkin saatavissa eri aikoina toteutetut erikoistumiskoulutukset. Koulutusten monimuotoisuuden huomioon ottaen olisi tärkeää olla olemassa kattavat tiedot, mitkä koulutukset on järjestetty yliopistojen ja ammattikorkeakoulujen erikoistumiskoulutuksina eri aikoina. Toimivan julkisen luettelon luominen ja ylläpitäminen vähäisin kustannuksin ja erittäin vähäisellä hallinnollisella työllä eivät vakuuta. Opetushallituksella ei ole mahdollisuuksia ottaa uusia tehtäviä hoitaakseen ilman, että siihen osoitetaan riittävät voimavarat.

Opiskelijaksi ottaminen	Muutosten myötä erikoistumiskoulutusopiskelijan asema selkeytyisi ja rinnastuisi pääosin tutkinto-opiskelijan asemaan. Yliopisto ottaisi erikoistumiskoulutusopiskelijat tutkinto-opiskelijoita vastaavalla tavalla opiskelijakseen, mutta erikoistumiskoulutukseen hakeutuminen jäisi yhteishaun ulkopuolelle. Esityksen mukaan tarvittaessa voitaisiin käyttää hyväksi sähköistä hakujärjestelmää. Tarkempia tietoja ja vaikutusarviointeja sähköisen hakujärjestelmän ja mahdollisesti muiden sähköisten järjestelmien käytöstä näiden opiskelijoiden osalta ei esitykseen sisälly.
Todistukset	Lausuntoaineistoon sisältyvästä asetusluonnoksista (valtioneuvoston asetus yliopistojen tutkinnoista ja erikoistumiskoulutuksista) käy ilmi, mitä erikoistumiskoulutuksista annettaviin todistuksiin olisi ainakin merkittävä. Todistuksesta tulisi ilmetä lisäksi vähintäänkin erikoistumiskoulutuksen laajuus. Tämä sama periaate koskee ammattikorkeakouluista annettavia erikoistumiskoulutuksen todistuksia.
Voimaantulo	Lakiesitykset yliopistolain ja ammattikorkeakoululain muuttamiseksi olisivat tulossa voimaan vuoden 2015 alusta lukien, minkä lisäksi siirtymäsäännökset antaisivat nyt järjestettävissä erikoistumiskoulutuksissa opiskeleville mahdolli-

suuden suorittaa opintonsa loppuun. Voimaantulon aikataulu on Opetushallituksen käsityksen mukaan kiireinen.

Pääjohtaja Aulis Pitkälä

Opetusneuvos Anneli Rautiainen

HE_241_2014_yliopistot_ja_korkeakoulut_erikoistumiskoulutus_2014.docx